

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

บทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในการส่งเสริมการเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
The Roles of Village Agricultural Volunteers on Agricultural Extension Work in
Mueang District of Nakhon Si Thammarat Province

กณณิดา บุญยิ่ง (Kannida Boonying)* บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)**

กรณิ ต่างวิวัฒน์ (Paranee Tangwiwat)***

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) (2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (3) ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในงานส่งเสริมการเกษตร (4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เก็บข้อมูลจากประชากร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ทั้งหมด จำนวน 115 ราย ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) อกม.ส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุเฉลี่ย 51.92 ปี จบประถมศึกษา อาชีพหลักคือ เกษตรกรรม อาชีพเสริมคือค้าขายและรับจ้าง รายได้ภาคการเกษตรของครัวเรือนปี เฉลี่ย 203,000 บาท รายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 106,000 บาท/ปี รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนปี เฉลี่ย 307,000 บาท ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 22.8 ไร่ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 18.30 ไร่ ขนาดพื้นที่เช่าเฉลี่ย 4.52 ไร่ แรงงานด้านการเกษตรเฉลี่ย 2.68 คน แรงงานชายเฉลี่ย 1.62 คน แรงงานหญิงเฉลี่ย 1.07 คน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย 2.87 ปี เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. การเข้ามาเป็น อกม. มาจากผู้ชักชวนเป็นสำคัญ สาเหตุที่มาทำหน้าที่ อกม. ส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร และได้เข้าร่วมการอบรม มีบางส่วนที่ได้ไปทัศนศึกษาดูงาน การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรส่วนใหญ่จะมีการประชาสัมพันธ์ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากสื่อ บุคคล และเข้าร่วมกิจกรรม ในระดับปานกลาง (2) อกม.ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อกม. ในประเด็น อกม.เป็นตัวแทนของเกษตรกรแต่ละหมู่บ้าน ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ สิ่งที่เข้าใจมากที่สุด ได้แก่ การเป็นตัวแทนของเกษตรกรแต่ละหมู่บ้าน มีหน้าที่การประสานงานการดำเนินงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรอย่างฉับไว และสิ่งที่ไม่เข้าใจมากที่สุด ได้แก่ การแจ้งเตือนภัยจากโรคแมลงศัตรูพืชระบาดต้องให้เกิดการระบาดอย่างรุนแรงจึงจะสามารถแจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ได้ การสำรวจพื้นที่ประสบภัย (3) ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงานและความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานจริงของ อกม. ทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก และส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (4) ปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น การตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารหลักฐาน การรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเบื้องต้น ข้อเสนอแนะให้มีค่าตอบแทนเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และในการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ให้เจ้าหน้าที่อธิบายแบบฟอร์มให้ชัดเจนเพื่อความถูกต้อง ควรจัดให้มีการอบรม ทัศนศึกษาดูงานในต่างพื้นที่เพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน ให้มีการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้กับ อกม. การบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ บทบาท อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จังหวัดนครราชสีมา

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Krajeab_11@hotmail.com

**รองศาสตราจารย์ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Bumpen.keo@stou.ac.th

***รองศาสตราจารย์ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Paranee.tan@stou.ac.th

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study (1) basic personal socio-economic condition of village agricultural volunteers, (2) knowledge regarding the role of village agricultural volunteers on agricultural extension work, (3) knowledge and understanding on the roles of agricultural extension work of village agricultural volunteers (4) problems and suggestions on the roles of village agricultural volunteers.

In this study, data were collected from all of the population of agricultural volunteers with 115 individuals by interviewed document. Data were analyzed by using statistics including percentage, mean, maximum value, minimum value, and standard deviation.

The results found that (1) most of the village agricultural volunteers were male with the average age of 51.92 years. They were completed primary school. The main occupation was agriculture while part time job included small business and working for wages. The average household income from agricultural sector was 203,000 baht/year. The average annual income from non-agricultural sector was 106,000 baht. The average total household income was 307,000 baht/year. The average total agricultural land was 22.8 rai. Out of 18.30 rai belonged to them and the rest 4.52 rai were rented by them. The average household agricultural labor was 2.68 persons; the average male labor was 1.62 persons, and the average female labor was 1.07 persons. For social appointment, most of them were in the village committee position. The average work performance was 2.87 years. They were customers of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. They became to the members of village agricultural volunteer with selected by community leaders. The members were mostly agricultural career and they had previously been trained, beside, some of them went on study visit. For the work on data collection of basic agriculture, they played to give information. They got the news on agriculture from the media, individual, and activity participation in medium level. (2) Most of the village agricultural volunteers gained knowledge and understanding as they were representatives of each village. They cleared on their roles. The most of understanding in the roles were an action on represent to coordinate in related activity and solved the agriculturists' problem quickly. The unclear issues on their role were the warning of disease outbreaks which pest infestations must be severe in order to inform the authorities and the survey on disaster areas. (3) The opinion towards needs in work performance and opinion towards actual work performance of village agricultural volunteers, both issues were at high level. The work was well supported by the relevant work units (4) Problems in work performance were at medium level. There were checking on the preliminary data, checking on completely evidence, the registration and improvement of agricultural document and checking on basic feedback data. They suggested that village agricultural volunteers should have salary for work motivation and they asked for clear explanation of forms by government officials in data recording. Hence, training and study visit to other places should be organized for enabling them to increase learning skills in work performance as well as technology transfer including integration with relevant work units to facilitate the speed of work performance.

Keywords: Role, Village agricultural volunteer, Nakhon Si Thammarat Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการคัดเลือกตัวแทนเกษตรกรในท้องถิ่นตามความชำนาญเฉพาะสาขา จำนวน 13 สาขา เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรระดับตำบล คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (สบกต.) องค์กรเกษตรกรและเครือข่าย และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นต้น และให้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงการประชาสัมพันธ์งานนโยบายด้านการเกษตรในระดับครัวเรือนและหมู่บ้าน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกระเบียบว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 จากนั้นจึงได้ดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) หมู่บ้านละ 1 คน เพื่อทำหน้าที่ประสานความเชื่อมโยงการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรสาขาต่าง ๆ ทั้ง 13 สาขา องค์กรเกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการบูรณาการงานพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้านตามภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่องและยั่งยืน

อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีข้อมูลการลาออกและเปลี่ยนแปลงอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมากที่สุด โดยไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอย่างเป็นรูปธรรม จึงไม่สามารถระบุได้ชัดเจน ถึงข้อมูลที่จำเป็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพพื้นฐานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน บทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคอันจะนำไปสู่การแก้ไขเพื่อพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร ในอำเภอเมือง ดังนั้น จากประเด็นปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นต้องทำการศึกษาบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอเมือง ในงานส่งเสริมการเกษตร อันจะนำไปสู่การแก้ไขในกรณีที่มีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องในการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดแนวทางในการพัฒนางาน เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการทำงาน ofอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในงานส่งเสริมการเกษตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่เป็นตัวแทนของหมู่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 115 หมู่บ้าน ๆ ละ 1 ราย จำนวนทั้งสิ้น 115 ราย เก็บข้อมูลจากประชากร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ทั้งหมด โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน จำนวน 10 ราย ซึ่งเป็นตัวแทนอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่มีผลงานโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมาสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัญหาในการปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่องบทบาทของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในการส่งเสริมการเกษตร อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา ได้ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51-60 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 51.92 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม รองลงมา คือ รับราชการ ค่าขายและรับจ้าง การประกอบอาชีพเสริม ส่วนใหญ่มีอาชีพเสริมคือ ค่าขาย รองลงมา คือ เกษตรกรรม และรับจ้าง รายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือน/ปี ระหว่าง 50,001-200,000 บาท เฉลี่ยปีละ 203,000 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรของครัวเรือน/ปี ระหว่าง 50,001-200,000 บาท เฉลี่ยปีละ 106,000 บาท รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือน/ปี ระหว่าง 200,001-400,000 บาท เฉลี่ยปีละ 307,000 บาท ขนาดพื้นที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด 11-40 ไร่ เฉลี่ย 22.81 ไร่ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง 11-40 ไร่ เฉลี่ย 22.81 ไร่ ขนาดพื้นที่เช่าทำการเกษตร ส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่เช่าทำการเกษตร จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน เฉลี่ย 2.68 คน เป็นชายเฉลี่ย 1.62 คน และหญิงเฉลี่ย 1.07 คน

1.3 สภาพทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีการดำรงตำแหน่งทางสังคม ได้แก่ การเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน รองลงมาเป็นประธาน/กรรมการกลุ่มต่างๆ อสม. สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อบต./เทศบาล ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน การเป็นอาสาสมัครด้านอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรหมู่บ้าน รองลงมาเป็นผู้แทนเกษตรกร หมอдинอาสา อาสาปศุสัตว์ อาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี อาสาสมัครสหกรณ์ ประมงอาสา อาสาสมัครชวาหน้าชั้นนำ อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ อาสาสมัครยางพารา และอาสาสมัครชลประทาน อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านส่วนใหญ่ปฏิบัติงานมาแล้วเป็นระยะเวลา 4 ปี เฉลี่ย 2.87 ปี การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร ส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตร สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร สมาชิกกลุ่มเกษตรกร และเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร การเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ผู้นำชุมชนเป็นผู้คัดเลือกและเสนอชื่อ รองลงมาได้รับการเสนอชื่อจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และมีส่วนน้อยที่สมัครเองกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สาเหตุที่มาทำหน้าที่อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีอาชีพทางด้านการเกษตร รองลงมาต้องการช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรในด้านการเกษตร และส่วนน้อยต้องการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ทางด้านการเกษตร การเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ หลังจากเป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ทั้งหมดเคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรบทบาทหน้าที่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การศึกษาดูงานด้านการเกษตร ส่วนใหญ่ เคยได้รับการศึกษาดูงานด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร

บทบาทหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์ รองลงมามีการอธิบายแบบฟอร์ม และมีการตรวจสอบความถูกต้อง บทบาทหน้าที่ในการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มีการร่วมเวทีประชาคม รองลงมา มีการร่วมพิจารณาการจัดทำแผนการเกษตรในหมู่บ้าน และมีการเสนอข้อมูล/ปัญหา ของหมู่บ้านให้กรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บทบาทหน้าที่ในการประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีการประสานเชิญวิทยากร รองลงมามีการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นวิทยากรเอง บทบาทหน้าที่ในการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้าน และรายงานเหตุการณ์เร่งด่วน ส่วนใหญ่มีการเฝ้าระวังการเกิดภัยธรรมชาติและสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน รองลงมามีการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์เร่งด่วน และมีการร่วมติดตามการเกิดภัยพิบัติต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระดับความถี่ในการรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากสื่อของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านรับทราบข้อมูล อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์หลัก (ฟรีทีวี) ระดับปานกลาง ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ดาวเทียม หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ วารสารทางการเกษตร และเอกสารของหน่วยงานราชการ และระดับน้อย ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากสื่ออินเทอร์เน็ต ระดับความถี่ในการรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากบุคคลของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านรับทราบข้อมูล อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร และผู้นำหมู่บ้าน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ กำนัน/อบต. ระดับปานกลาง ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่รัฐ จากหน่วยงานอื่น จากเพื่อนบ้านและจากญาติพี่น้อง ระดับน้อย ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน ระดับความถี่ในการรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากการเข้าร่วมกิจกรรมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากการเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การฝึกอบรม การฟังการบรรยาย การประชุม และการฝึกปฏิบัติจริง ระดับปานกลาง ได้แก่ การสัมมนา และการทัศนศึกษาดูงาน

2. ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน คำถามที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตอบได้ถูกต้องที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นตัวแทนของเกษตรกรแต่ละหมู่บ้าน 2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีหน้าที่การประสานงาน การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรของหมู่บ้าน 3) การแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้านต้องทำอย่างฉับไว

จำนวนข้อที่ตอบถูกเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในบทบาท ในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ร้อยละ 49.6 ตอบถูก 10-12 ข้อ รองลงมาร้อยละ 30.4 ตอบถูก 7-9 ข้อ เหลือตอบถูก 9.30

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ข้อ จากจำนวนคำถามทั้งหมด 15 ข้อ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

3. ความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร

3.1 ด้านการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 3.87 และ 3.70 ได้แก่ ประเด็น การช่วยประชาสัมพันธ์ตามภารกิจหน่วยงานกระทรวงเกษตรฯ การรายงานข้อมูลการเกษตรของหมู่บ้านให้กรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร และการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ

3.2 การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรฯ เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 3.84 และ 3.67 ได้แก่ ประเด็น การร่วมเวทีประชาคมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน และการร่วมพิจารณาการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน

3.3 การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 3.82 และ 3.67 ได้แก่ ประเด็น การรวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรในหมู่บ้าน และการเสนอปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน

3.4 การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 3.94 และ 3.56 ได้แก่ ประเด็น การรายงานข้อมูลผู้ประสบภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ภัยแล้งฯ และการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยโรคแมลงศัตรูพืชระบาด

การสนับสนุนในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเคยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มากที่สุด ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง และกรมส่งเสริมการเกษตร รองลงมา ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) กรมชลประทาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมการข้าว กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์

4. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

4.1 ระดับของปัญหาที่เกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 12 ประเด็น ได้แก่

1. การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นช่วยตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารหลักฐาน 2. การรับขึ้นทะเบียนและ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร 3. การตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเบื้องต้น ช่วยเจ้าหน้าที่รับคำร้องและตรวจสอบเอกสาร 4. การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ 5. การทำประชาคมเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ 6. การช่วยผู้ตรวจสอบพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ 7. การรวบรวมข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 8. การเข้าร่วมเวทีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล 9. การประสานงานถ่ายทอดความรู้ 10. การประสานงานในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน 11. การเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด 12. การเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากภัยพิบัติธรรมชาติ การสำรวจพื้นที่ประสบภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ 1. การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบในเรื่องสิทธิประโยชน์คุณสมบัติของเกษตรกร เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ และวัน เวลา สถานที่ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร และ 2. การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบในเรื่องสิทธิประโยชน์คุณสมบัติของเกษตรกร เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ และวัน เวลา สถานที่ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะ โดยภาพรวมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เสนอให้มีคำตอบแทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ควรอธิบายแบบฟอร์มให้ชัดเจนเพื่อความถูกต้องในการเก็บข้อมูล การฝึกอบรมและทัศนศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานสามารถไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรได้อย่างถูกต้อง จัดสัมมนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทั่วประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การให้ความรู้วิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านช่วยตรวจสอบข้อมูลภัยธรรมชาติอย่างละเอียดเพื่อป้องกันการทุจริตและควรมีการเฝ้าระวังภัยทุกเดือน

อภิปรายผล

1. สภาพของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบระดับประถมศึกษา และปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมาแล้ว โดยเฉลี่ย 2.87 ปี ซึ่งต่างจาก สุธรรม ลิมพานิช (2551:75) พบว่า ประมงอาสาสมัครเกษตรกรในการเลี้ยงปลาเฉลี่ย 8.23 ปี การเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ผู้นำชุมชนเป็นผู้คัดเลือกและเสนอชื่อ ซึ่งต่างจาก กัมปัล แก้วมณี (2545: 38) พบว่า อาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่สมัครมาทำหน้าที่อาสาปศุสัตว์เนื่องจากผู้ใหญ่วัยชรา ขาดงาน การดำรงตำแหน่งทางสังคม ส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรหมู่บ้าน สาเหตุที่มาทำหน้าที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีคำถามที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตอบได้ถูกต้องที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นตัวแทนของเกษตรกรแต่ละหมู่บ้าน 2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีหน้าที่การประสานงาน การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรของหมู่บ้าน และเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติหลังจากได้รับการช่วยเหลือต้องให้คำปรึกษาแนะนำ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

อาชีพระยะสั้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ และ 3) การแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้านต้องอย่างฉับไว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านซึ่งเป็นตัวแทนของเกษตรกรในหมู่บ้านมีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางเกษตร สามารถให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในเบื้องต้นเพื่อลดการสูญเสียผลผลิตทางการเกษตรในระดับหนึ่ง จึงทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่เหล่านี้ได้อย่างถูกต้องมากที่สุด

3. ความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร

ความจำเป็นในการปฏิบัติงาน บทบาททั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร 2. การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน และ 4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบทบาททั้ง 4 ด้าน มีความจำเป็นในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ในการประสานความเชื่อมโยงการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรสาขาต่างๆ องค์กร เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้าน และเพื่อให้เกิดการบูรณาการงานพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้านตามภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การปฏิบัติงานจริงตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ซึ่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจะร่วมกับเจ้าหน้าที่จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร การตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูล การประสานงานกับเจ้าหน้าที่เพื่อขอคำแนะนำในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตลอดจนการให้บริการและการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านได้ทันที

4. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

โดยภาพรวมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีระดับของปัญหา/อุปสรรคด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และมีการเสนอให้มีคำตอบแทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ สุธรรม ลิ้มพานิช (2551:76) เสนอแนะว่า ให้กรมประมงสนับสนุนปัจจัยการผลิตสนับสนุนคำตอบแทน ให้กรมประมงจัดฝึกอบรมและทัศนศึกษาเพิ่มเติม ส่วนประเด็นข้อเสนอแนะการเก็บข้อมูลต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ควรอธิบายแบบฟอร์มให้ชัดเจนเพื่อความถูกต้องในการเก็บข้อมูล สอดคล้องกับ วิณา พงศ์พัฒนานนท์ (2551:100) เสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากนักส่งเสริมรุ่นเก่า เป็นนักส่งเสริมรุ่นใหม่ จากผู้นำสั่งการมาเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเป็นนักประสานที่ดี ในส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรมและทัศนศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรได้อย่างถูกต้อง จัดสัมมนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทั่วประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การให้ความรู้วิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านช่วยตรวจสอบข้อมูลภัยธรรมชาติอย่างละเอียดเพื่อป้องกันการทุจริตและควรมีการเฝ้าระวังภัยคุกคาม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

5. ปัญหาในการปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และบทบาทที่พึงประสงค์ จากกรณีศึกษา

5.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เกิดจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ไม่ได้ชี้แจงรายละเอียดโครงการหรือแบบฟอร์มการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้เข้าใจ ประกอบกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเอง ไม่มีความรู้ในการเก็บข้อมูลการเกษตรทำให้การเก็บข้อมูลเกิดความผิดพลาดและความล่าช้า การขัดแย้งระหว่างอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านและผู้นำท้องถิ่นซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง การทำงานที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่งในบุคคลคนเดียว ทำให้ไม่สามารถแบ่งเวลาการทำงานได้

5.2 แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

เจ้าหน้าที่ควรทำความเข้าใจรายละเอียดของโครงการหรือรายละเอียดของแบบฟอร์มการจัดเก็บข้อมูลให้ชัดเจน เพื่อสามารถชี้แจงรายละเอียดต่างๆ และสร้างความเข้าใจแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้ดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการร่วมกัน เช่น เมื่อมีกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเข้าร่วมด้วย หรือเมื่อมีกิจกรรมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านก็ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมด้วยเพื่อสร้างความสามัคคีและลดความขัดแย้งในพื้นที่ การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้โดยการถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรต่อไป และควรมีการนำไปทัศนศึกษาดูงานต่างพื้นที่บ้างเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

5.3 บทบาทที่พึงประสงค์ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

การลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตร เพื่อแบ่งเบาภาระของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้แสดงความคิดเห็นบ้างในการเสนอข้อมูลหรือปัญหาในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการระดมความคิดเห็น จัดให้มีการอบรมการเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเบื้องต้นให้แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่ออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีปัญหา/อุปสรรค การปฏิบัติงานในด้านการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบในเรื่องสิทธิประโยชน์ คุณสมบัติของเกษตรกร เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ และวัน เวลา สถานที่ ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร และการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ในระดับมาก

1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านควรมีจิตอาสา ในการช่วยเหลือเกษตรกรในหมู่บ้าน

2) ช่วยประชาสัมพันธ์ในเรื่องสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรควรได้รับ การเสียสิทธิหากไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ทันต่อเหตุการณ์

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

3) ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มทักษะให้กับตนเอง และสามารถถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรในหมู่บ้านได้

4) พัฒนาตนเองให้เป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในหมู่บ้าน

1.2 ข้อเสนอแนะต่อกรมส่งเสริมการเกษตร

1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องการคำตอบแทนในการทำงาน กรมส่งเสริมการเกษตรควรมีคำตอบแทนในการทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน

2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องการให้มีการฝึกอบรมและทัศนศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรได้อย่างถูกต้อง กรมส่งเสริมการเกษตรควรจัดให้ตามความต้องการดังกล่าว

3) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องการให้จัดสัมมนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทั่วประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จึงควรจัดให้ตามความต้องการ

4) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนางาน จึงควรจัดให้ตามความต้องการ

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสนับสนุนในการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านของหน่วยงานต่าง ๆ โดยรวมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจะได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน แต่มีบางหน่วยงานที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่เคยได้รับการสนับสนุน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนการทำงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตรต่อไป คือ

1) สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลผลิตยาง ที่ได้ให้มีคุณภาพที่ดี ตรงตามความต้องการของตลาด การลดต้นทุนการผลิต

2) สำนักงานปศุสัตว์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้พื้นที่การเกษตรในเขตปศุสัตว์ที่ดิน

3) กรมชลประทาน ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้น้ำในพื้นที่การเกษตรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน

5) กรมการข้าว ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตข้าว การพัฒนาข้าวสายพันธุ์ใหม่ ๆ

6) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการสหกรณ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าได้รับความร่วมมืออย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการเข้าไปทำงานร่วมกันแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรค ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

2.3 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอบรม การพัฒนาศักยภาพ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงาน และเพิ่มพูนความรู้ในการทำงานให้ตรงตาม วัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2555). คู่มืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัมปัล แก้วมีสี. (2545). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา/สุสัด้วประจำหมู่บ้าน จังหวัด อุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- วีณา พงศ์พัฒนานนท์. (2551). บทบาทในการจัดทำแผนชุมชนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำ ตำบล ในเขตภาคกลาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- สุธรรม ลิ่มพานิช. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหน้าที่ของประมงอาสา. กลุ่มวิจัยและพัฒนาการถ่ายทอด เทคโนโลยีการประมง สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช.(2556).เอกสารประกอบการอบรม อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) โครงการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) กรมส่งเสริมการเกษตร.